ÁP DỤNG VÀ XÂY DỰNG CÁC HOẠT ĐỘNG GIẢNG DẠY KỸ NĂNG NGHE KẾT HỢP VỚI CÁC KỸ NĂNG KHÁC CHO SINH VIÊN KHÔNG CHUYÊN TIẾNG ANH

Trần Thị Quỳnh Trang
Trường Đại học Hải Phòng

Tóm tắt: *Bài viết khám phá các phương pháp sáng tạo trong việc tích hợp các hoạt động giảng dạy kỹ năng nghe tiếng Anh cùng với các kỹ năng ngôn ngữ khác cho sinh viên không chuyên Anh. Trước tiên, bài viết đề cập đến các yếu tố chuẩn bị cần thiết cho việc dạy nghe, tầm quan trọng của việc lồng ghép các hoạt động vào giảng dạy tiếng Anh và các giai đoạn phát triển hoạt động trong lớp học. Tiếp theo, tác giả giới thiệu một số hoạt động thực tiễn phổ biến được áp dụng tại Trường Đại học Hải Phòng. Phần cuối của bài viết tập trung vào năm khuyến nghị quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy kỹ năng nghe kết hợp với các kỹ năng ngôn ngữ khác thông qua các hoạt động hấp dẫn.*

Từ khóa: *Hoạt động, phương pháp giảng dạy dựa trên hoạt động, phương pháp, mục đích.*

APPLYING AND CREATING TEACHING ACTIVITIES IN LISTENING WITH OTHER LANGUAGE SKILLS TO NON ENGLISH MAJOR STUDENTS

Tran Thi Quynh Trang
Hai Phong University

Abstract: *This article explores innovative approaches to integrating activities for teaching English listening skills, along with other language skills, to non-English major students. It begins by discussing essential preparatory elements for teaching listening, the significance of incorporating activities in English instruction, and the stages of activity development in the classroom. Following this, the author highlights several practical activities commonly implemented at Hai Phong University. The final section of the article focuses on five key recommendations to enhance the effectiveness of teaching listening skills in combination with other language skills through engaging activities.*

Keywords: *Activities, activity - based teaching method, method, purposes.*

Nhận bài: 25/01/2025 *Phản biện: 22/02/2025* *Duyệt đăng: 27/02/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nghe là quá trình tiếp nhận, xử lý và hiểu thông tin từ nguồn âm thanh. Đây là kỹ năng tiếp nhận thụ động nhưng đòi hỏi người nghe phải tập trung cao độ để nắm bắt ý nghĩa của nội dung được truyền tải.Việc nghe hiệu quả không chỉ phụ thuộc vào khả năng nhận diện âm thanh mà còn yêu cầu người học có nền tảng từ vựng, ngữ pháp và khả năng suy luận để hiểu được ngữ cảnh giao tiếp. Do đó, kỹ năng nghe đóng vai trò quan trọng trong việc học ngoại ngữ, đặc biệt là đối với SV không chuyên. Tuy nhiên, SV không chuyên thường gặp khó khăn trong quá trình làm quen và rèn luyện kỹ năng nghe, dẫn đến hạn chế trong việc phát triển kỹ năng nói, phát âm và cả vốn từ vựng. Việc áp dụng những hoạt động giảng dạy phù hợp hiệu quả sẽ góp phần giúp SV (SV) nâng cao kỹ năng nghe đồng thời tăng năng lực học kỹ năng nói, cách phát âm và lượng từ vựng một cách tốt nhất.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Hoạt động giảng dạy tiếng Anh

Hoạt động giảng dạy quyết định mức độ thu hút của bài học. Vì vậy, dựa trên nội dung học, giảng viên (GV) sẽ quyết định hoạt động giảng nên được chuẩn bị và tiến hành như thế nào. Theo đó, hoạt động giảng dạy được chia thành nhiều bước tiến hành và mỗi bước đóng vai trò quan trọng quyết định thành công của hoạt động dạy.

- Topic Type: là xác định nội dung và định hướng chính của hoạt động học, giúp người học tập trung vào chủ đề cụ thể.

- Level: là yêu cầu trình độ tối thiểu của đối tượng tham gia hoạt động học. Do vậy, nếu một hoạt động học được chú trọng dành cho người học ở trình độ "beginner" có nghĩa là hoạt động đó không chỉ phù hợp với "beginner" mà còn cho cả đối tượng có trình độ cao hơn.

- Organisation: là cách chia đối tượng học để tham gia vào hoạt động học. Tùy vào hoạt động học và nội dung học mà GV chia lớp học như thế nào. GV có thể để cả lớp cùng tham gia (whole class) theo đội (teams) – hai đội có số lượng SV tham gia bằng nhau; theo nhóm (groups) – các nhóm có lượng SV tham gia tối đa từ 4-5 người; theo cặp (pairs); làm việc cá nhân (individual).

- Preparation: là phần chuẩn bị của GV cho mỗi hoạt động học (worksheet, arranging table,…) trước khi triển khai hoạt động đó. Ngoài ra, phần chuẩn bị còn có thể là lời hướng dẫn chi tiết của GV cho từng bước triển khai hoạt động học.

- Time in minutes: Thời gian dự kiến để hoàn thành từng bước trong hoạt động học.

2.2. Vai trò của các hoạt động trong giảng dạy kỹ năng nghe tiếng Anh

2.2.1. Hoạt động tạo ra môi trường học tập tích cực thúc đẩy khả năng tự học

Việc học ngoại ngữ đòi hỏi sự nỗ lực không ngừng và cần được duy trì liên tục, đặc biệt đối với những người đã tiếp xúc với tiếng Anh lý thuyết trong một thời gian dài. Nếu giáo viên không lồng ghép các hoạt động học tập vào bài giảng, người học có thể gặp khó khăn trong việc tiếp thu kiến thức và thiếu đi hứng thú học tập. Việc sử dụng linh hoạt các hoạt động trong từng bài học sẽ giúp người học dễ dàng tiếp cận với ngoại ngữ, tạo ra một môi trường học tập mở nhưng vẫn khuyến khích tính tự học. Nhờ đó, người học sẽ chủ động tham gia vào lớp học, tiếp thu kiến thức nhanh hơn và hiệu quả hơn.

2.2.2. Hoạt động giúp tăng động lực

Yếu tố quan trọng nhất quyết định sự thành công của một buổi học chính là động lực của người học. Để gia tăng động lực này, việc áp dụng đa dạng các hoạt động ngôn ngữ là một phương pháp hiệu quả. Thông qua các hoạt động làm việc theo cặp hoặc nhóm với nhiều chủ đề khác nhau, người học có cơ hội trao đổi, tương tác và hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình tiếp thu kiến thức. Những SV thụ động hoặc thiếu tự tin sẽ được tiếp sức bởi những bạn năng động hơn, từ đó dần trở nên tự tin bày tỏ quan điểm của mình. Nhờ vậy, tất cả thành viên trong lớp đều cảm thấy hứng thú và có động lực tham gia vào bài học một cách tích cực.

2.2.3. Hoạt động tăng cường sự cộng tác và tính cạnh tranh

Một trong những yếu tố quan trọng giúp gia tăng động lực học tiếng Anh cho người học là yếu tố cạnh tranh. Trong hầu hết các hoạt động, người học thường làm việc theo cặp hoặc theo nhóm, nơi các thành viên được khuyến khích cùng nhau hoàn thành nhiệm vụ chung. Các hoạt động theo chủ đề không chỉ giúp kích thích tư duy mà còn tạo động lực để người học chủ động tìm hiểu thêm kiến thức. Bên cạnh đó, những hoạt động này còn thúc đẩy sự hợp tác giữa các cá nhân. Trong một số trường hợp, người học cần phối hợp, thảo luận với nhau, qua đó tạo thêm nhiều cơ hội giao tiếp. Đây cũng chính là mục tiêu cốt lõi của quá trình giảng dạy ngoại ngữ.

2.2.4. Hoạt động giúp tăng khả năng ghi nhớ

Khả năng ghi nhớ của người học đạt hiệu quả cao nhất khi kết hợp lý thuyết với các hoạt động thực hành. Phần lớn người học có thể tiếp thu và áp dụng kiến thức nhanh hơn nhờ tính ứng dụng thực tế và tâm lý thoải mái khi tham gia vào các hoạt động học tập. Thực tế cho thấy, một lớp học sôi động và tích cực với những hoạt động giảng dạy tiếng Anh hấp dẫn có thể giúp người học tiếp thu toàn bộ kiến thức bài giảng và ghi nhớ tới 80% nội dung. Nhờ đó, ý nghĩa của ngôn ngữ mà người học nghe và nói sẽ được trải nghiệm một cách sinh động và tự nhiên hơn.

2.2.5. Hoạt động giúp tăng thành tích

Như đã đề cập, các hoạt động học tập không chỉ giúp tăng động lực của người học mà còn thúc đẩy sự tương tác và cải thiện quá trình tiếp thu kiến thức. Kết quả là, khi áp dụng các hoạt động có chủ đề phù hợp, hiệu quả học tập của người học được nâng cao, đồng nghĩa với việc khả năng tiếp thu môn học và các kỹ năng liên quan cũng được phát triển và hoàn thiện tốt hơn [2].

2.3. Các hoạt động phát triển kỹ năng nghe tích hợp phát triển kỹ năng nói, phát âm và vốn từ vựng áp dụng với SV không chuyên tại trường ĐH Hải Phòng

2.3.1. Hoạt động phát triển kỹ năng nghe và kỹ năng nói

Kỹ năng nghe và nói đóng vai trò quan trọng trong việc học và sử dụng tiếng Anh hiệu quả. Tuy nhiên, đây cũng là hai kỹ năng mà nhiều người học gặp khó khăn. Việc cải thiện khả năng nghe không chỉ giúp hiểu rõ nội dung giao tiếp mà còn hỗ trợ phát triển khả năng nói một cách tự nhiên hơn.

- The Radio English Show: SV có trình độ ngoại ngữ hạn chế thường không có đủ cơ hội để phát triể kỹ năng nghe ngoài lớp học. Bài tập được thiết kế định hướng SV tập trung vào phần bài tập ở nhà trong khi vẫn giữ được không khí học tập thư giãn.

Mục đích: Khích lệ SV nghe tiếng Anh ngoài lớp học

Trình độ học: A2- B1

Thời gian: 10 phút

Bước 1: Trình bày quá trình ghi âm phỏng vấn bằng cách phỏng vấn SV ngay trên lớp về một chủ đề bất kỳ (VD: This is Radio English and today we are going to interview people about smoking cigarettes. What do you think about smoking?). Sau lượt trả lời đầu tiên, nhấn nút tạm dừng và phỏng vấn các bước tương tự với những SV tiếp theo cho đến khi đủ 5 phút ghi âm.

Bước 2: GV phát đoạn ghi âm trên lớp, yêu cầu

SV lắng nghe những từ hoặc cách diễn đạt không quen thuộc. Yêu cầu SV tìm hiểu ý nghĩa của từ đó (bằng cách thảo luận hoặc hoặc từ người đã sử dụng từ đó).

Bước 3: GV đưa ra bài tập về nhà, yêu cầu SV làm việc theo nhóm và ghi âm/ ghi hình một buổi phỏng vấn theo một chủ đề cho sẵn trong 5 phút.

Bước 4: Vào buổi học tiếp theo, GV yêu cầu SV trao đổi đoạn ghi âm, tóm tắt lại bản ghi được trao đổi và diễn đạt lại theo ý hiểu của mình

Chú ý: GV cần có gợi ý, định hướng về câu hỏi phỏng vấn hoặc đưa ra các cấu trúc vốn từ vựng liên quan nếu SV ở trình độ A2 trở xuống

- Interupt me if I am wrong: Trong hoạt động này, Sv được cung cấp thông tin sai trong khi nghe tài liệu. Hoạt động này cung cấp các bài tập thực hành chủ động ngắt lời, một trong những hoạt động khó nhất đối với SV do nền tảng học của mỗi SV là khác nhau.

Mục đích: Thực hành ngắt lời khi nhận thấy có thông tin sai

Trình độ học: A2+

Thời gian: 20 - 30 phút

Bước 1: Trước khi nghe, GV cần hướng dẫn các mẫu câu có thể sử dụng để ngắt lời

Bước 2: Đưa ra một hình ảnh đơn giản và rõ ràng để miêu tả. GV cần mô tả bức tranh một cách chính xác. Sau đó, GV cần giải thích rõ với SV là GV sẽ đưa ra những thông tin sai về bức tranh, yêu cầu SV ngắt và sửa lại thông tin nếu thông tin không đúng. (VD: "There is one tree on the right side…." SV có thể ngắt và sửa: "Excuse me, there are two flowers on the right side")

Bước 3: GV tiếp tục mô tả tranh với thông tin sai cho đến khi SV nhận ra toàn bộ thông tin sai trong bài.

Chú ý: Để nâng hiệu quả bài học, GV nên để cho SV tự miêu tả tranh.

2.3.2. Hoạt động phát triển kỹ năng Nghe và phát âm

Phát âm chưa chuẩn khiến việc truyền đạt ý tưởng trở nên kém rõ ràng và dễ gây hiểu lầm. Để khắc phục những hạn chế này, việc luyện tập đúng phương pháp là vô cùng quan trọng. Thay vì chỉ học lý thuyết, người học cần tham gia vào các hoạt động thực tế nhằm cải thiện khả năng nghe hiểu cũng như rèn luyện phát âm một cách chính xác.

- Language Lab Karaoke:

Mục đích: Phát triển kỹ năng hiểu

Trình độ học: A2-B1

Thời gian: 20-30 phút

Bước 1: Phát lời bài hát bị lược bỏ một số từ ngẫu nhiên (2 lần) , hoặc các từ theo chủ điểm học liên quan đến bài học trước đó

Bước 2: Phát lại lời bài hát. Hướng dẫn cụ thể phát âm, nối âm, thanh điệu, ngữ điệu trong bài hát .

Bước 3: Hướng dẫn SV kiểm tra lại phát âm bằng cách yêu câu SV ghi âm lại giọng của mình trên giọng ca sĩ gốc

2.3.3. Hoạt động phát triển kỹ năng Nghe và vốn từ vựng.

Việc phát triển đồng thời cả kỹ năng nghe và vốn từ vựng không chỉ giúp cải thiện khả năng giao tiếp mà còn tạo nền tảng vững chắc cho việc học ngôn ngữ lâu dài. Thông qua các phương pháp học tập phù hợp, người học có thể tiếp thu từ vựng một cách tự nhiên và nâng cao khả năng nghe hiểu hiệu quả hơn.

-Matching Information: Hoạt động này không chỉ giúp người học làm quen với cách phát âm và sử dụng từ trong ngữ cảnh thực tế mà còn tăng khả năng nhận diện và ghi nhớ từ vựng nhanh hơn. Trong bài tập này, người học sẽ nghe một đoạn hội thoại, bài nói hoặc đoạn ghi âm ngắn, sau đó ghép các từ hoặc cụm từ với nghĩa tương ứng, hình ảnh minh họa hoặc từ đồng nghĩa. Cách tiếp cận này giúp nâng cao khả năng nghe hiểu, mở rộng vốn từ và rèn luyện phản xạ ngôn ngữ một cách tự nhiên.

Trình độ học: A1-B1

Mục đích học: cũng cố từ vựng đã được giới thiệu theo ngữ cảnh có từ trước trong bài học

Thời gian học: 10-15 phút

Bước 1: Giải thích cho SV về việc nghe một bản ghi âm bất kỳ

Bước 2: Phát cho SV một danh sách từ và yêu cầu SV khoanh tròn các từ (VD: danh từ) nghe được. Sau đó GV phát bản ghi lần1.

Bước 2: Yêu cầu SV nghe lại và khoanh tròn loại từ khác (VD: tính từ). Sau đó bật bản ghi lần 2.

Bước 3: Yêu cầu SV nghe bản ghi lần nữa để nối các từ thích hợp với nhau (VD: danh từ với tính từ). GV bật bản ghi lần 3.

Bước 4: GV có thể cho SV nghe lại lần nữa và yêu cầu đánh số những cụm từ đã nghe được trong bài

- What is the video about: GV có thể định hướng Sv tự hiểu được các cấu trúc mới thông qua bối hoặc tình huống giao tiếp

Trình độ học : B2+

Mục đích học: Hiểu từ vựng thong qua tình huống giao tiếp

Thời gian học: 40 phút

Bước 1: GV chọn video phù hợp với từng level. GV yêu cầu SV làm việc theo nhóm, chọn ra 5 mục (từ, cụm từ, cấu trúc ngữ pháp….) yêu cầu SV chỉ ra sau khi nghe/ xem video.

Bước 2: Chỉ cho SV nghe âm thanh của video trong lần bật đầu tiên. Yêu cầu mỗi nhóm cố gắng xác định các mục

Bước 3: GV phát lại video lần 2 - có cả hình ảnh và âm thanh. SV vẫn thảo luận, suy luận các cụm từ và các từ đã xác định trong quá trình nghe.

Bước 4: Phát lại phim. Đưa ra giải thích lý giải phù hợp sau khi học sinh trả lời

Chú ý: Nếu SV có khả năng học tập tốt, GV có thể yêu cầu SV tóm tắt lại video để phát triển thêm kỹ năng nói của SV.

2.4. Một số lưu ý khi áp dụng hoạt động giảng dạy vào dạy kỹ năng Nghe kết hợp cùng các kỹ năng khác

Việc sử dụng các hoạt động giảng dạy theo chủ đề trong quá trình dạy tiếng Anh cho SV không chuyên mang lại nhiều lợi ích. Tuy nhiên, giáo viên cần cân nhắc và áp dụng các hoạt động một cách hợp lý để phù hợp với mọi đối tượng trong lớp.

Một trong những mục tiêu quan trọng của việc học là giúp SV tự tin hơn và giảm bớt căng thẳng hoặc buồn chán khi luyện tập kỹ năng Nghe. Vì vậy, GV cần duy trì một bầu không khí lớp học thoải mái trong suốt quá trình tổ chức hoạt động. Đối với các lớp học mới thành lập hoặc do GV mới phụ trách, việc tổ chức hoạt động đòi hỏi sự khéo léo để duy trì sự hứng thú và kết nối giữa người học. GV có thể sử dụng các hoạt động khởi động (warm-up) để tạo không khí sôi nổi ngay từ đầu buổi học.

Bên cạnh đó, giáo viên cũng cần linh hoạt trong việc tham gia vào các hoạt động của SV. Nếu giáo viên tham gia quá sâu vào một nhóm, họ có thể mất đi cái nhìn khách quan để đánh giá và hỗ trợ các nhóm khác. Ngoài ra, giáo viên nên thận trọng khi sửa lỗi trong lúc SV đang trình bày, vì điều này có thể khiến họ mất tự tin và ngại thực hành hơn. Thay vào đó, giáo viên có thể đưa ra lời khuyến khích hợp lý và nhận xét phù hợp với từng người học để tạo động lực cho họ.

Trước khi SV bắt đầu hoạt động, giáo viên cần hướng dẫn cách thực hiện một cách ngắn gọn, logic và dễ hiểu, có thể bằng tiếng Anh hoặc tiếng mẹ đẻ. Điều này giúp người học nắm rõ yêu cầu, tránh tình trạng không hiểu dẫn đến lúng túng hoặc mất nhiều thời gian giải thích lại.

Một yếu tố quan trọng khác là quản lý lớp học. Trong quá trình hoạt động, tình trạng ồn ào hoặc SV không tham gia là điều khó tránh khỏi. Do đó, giáo viên cần có biện pháp kiểm soát lớp học một cách hiệu quả, đảm bảo tất cả SV đều tham gia và hoạt động diễn ra suôn sẻ.

III. KẾT LUẬN

Việc giảng dạy kỹ năng nghe cho SV không chuyên đòi hỏi sự linh hoạt trong phương pháp và tài liệu giảng dạy. Bằng cách lồng ghép dạy kỹ năng nghe với phát triển kỹ năng nói, cách phát âm, vốn từ vựng của SV , GV có thể giúp SV cải thiện khả năng nghe một cách đáng kể. Đồng thời, việc tạo môi trường học tập tích cực và tổ chức các hoạt động thực hành nghe thường xuyên sẽ góp phần nâng cao động lực học tập của SV.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] David Nunan and Linsay Miller (1995), *New way in teaching Listening, Pantagraph Printing, Bloomington, Illinois USA*.

[2] Kurt Levin (1935), *A Dynamic Theory of Personality, McGraw-Hill, New York.*